

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 4/2011-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. januára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Z., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 109/2010 z 13. septembra 2010 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17 CoE 18/2010 z 26. januára 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2010 doručená sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 109/2010 z 13. septembra 2010 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 17 CoE 18/2010 z 26. januára 2010 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«P. v likvidácii... (ďalej len „DZP“) vydala v zmysle ustanovení zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v príslušnom znení (ďalej len „ZoZP“) Platobný výmer č. 491/2005 (ďalej len „Platobný výmer“), ktorým uložila platiteľovi – B. Š... (ďalej len „Povinný“) zaplatiť dlžné poistné a poplatok z omeškania z dlžnej sumy poistného.

Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 07. 07. 2005 DZP postúpila súbor pohľadávok, ktorých súčasťou bola aj pohľadávka predpísaná Platobným výmerom Povinnému, spolu s príslušenstvom a všetkými právami s nimi spojenými na Sťažovateľa.

Nakoľko sa Sťažovateľ Návrhom na vykonanie exekúcie domáhal vykonania exekúcie proti Povinnému na základe exekučného titulu – Platobného výmeru, súdny exekútor doručil Okresnému súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „OS NM“) žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

OS NM Uznesením sp. zn. 2Er/2206/2008-39 zo dňa 11. 11. 2009 (ďalej len „Rozhodnutie OS NM“) vyhlásil vedenú exekúciu za neprípustnú a exekúciu zastavil. V odôvodnení Rozhodnutia OS NM uviedol, že správca konkurznej podstaty úpadcu DZP v priebehu konkurzného konania vo väzbe na postúpenie pohľadávky na oprávneného v exekučnom konaní vydal platobný výmer, ktorý je údajne nulitný.

Sťažovateľ podal proti Rozhodnutiu OS NM Odvolanie, ktoré bolo prejednané pred KS TN ako odvolacím súdom. KS TN Uznesením sp. zn. 17CoE/18/2010-72 zo dňa 26. 01. 2010 (ďalej len „Rozhodnutie KS TN“) Rozhodnutie OS NM potvrdil. KS TN uviedol, že exekučný titul, na základe ktorého bola doposiaľ vykonávaná exekúcia, bol údajne vydaný v rozpore so zákonom a osobou, ktorá na takéto konanie nebola oprávnená. Preto KS TN ako odvolací súd dospel k záveru, že predložený exekučný titul je údajne nulitným aktom, ktorý nemá žiadnu právnu silu.

Následne Sťažovateľ podal voči Rozhodnutiu KS TN dovolanie, ktoré však bolo Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/109/2010 zo dňa 13. 09. 2010 (ďalej len „Rozhodnutie NS SR“) odmietnuté...

Sťažovateľ považuje Rozhodnutie NS SR ako aj Rozhodnutie KS TN za arbitrárne a prejav svojvôle... Podľa názoru Sťažovateľa, predmetné súdy vyslovili právne závery, avšak náležité sa nevysporiadali so skutočnosťami, zohľadnenie ktorých je nevyhnutné pre právne posúdenie veci a rozhodli na základe nepodloženej právnej konštrukcie, ktorú navyše nedostatočne odôvodnili.

Sťažovateľ má za to, že dovolací NS SR ako aj odvolací KS TN sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadali so skutkovými tvrdeniami a právnym posúdením, ktoré Sťažovateľ predložil a na ktoré poukázal, ale práve naopak, KS TN rozhodol na základe skutočností, ktorými sa prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí nezaoberal...

Rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky číslo 3215/1999-A vydaným dňa 01. 07. 1999 (ďalej len „Rozhodnutie MZ SR I“) bolo zrušené povolenie na zriadenie zdravotnej poisťovne – DZP... Zrušením povolenia na zriadenie DZP vstúpila DZP na základe ustanovenia § 34 ods. 4 zákon ZoZP do likvidácie.

Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 7K 70/01-30 zo dňa 20. 04. 2001, konkurzný súd na návrh likvidátora DZP vyhlásil konkurz na majetok DZP. Vyhlásením

konkurzu došlo k prerušeniu likvidácie na základe ustanovenia § 13a prvá veta zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v príslušnom znení (ďalej len „ZoKV“).

Rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. M/5068/2001 zo dňa 19. 12. 2001 (ďalej len „Rozhodnutie MZ SR II“) bola na základe Protestu Generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. VI. Gd 5187/01-19 zo dňa 12. 12. 2001 zrušená pre rozpor so zákonom výroková časť Rozhodnutia MZ SR I s textom: „Na Všeobecnú zdravotnú poisťovňu prechádzajú záväzky poisťovne voči zdravotníckym zariadeniam, pohľadávky na poistnom a poplatky z omeškania.“ V odôvodnení Rozhodnutia MZ SR II sa uvádza, že: „... prechodu práv a záväzkov predchádza likvidácia. Až po jej skončení prechádzajú na všeobecnú poisťovňu záväzky, ktoré nebolo možné v rámci likvidácie uspokojiť z majetku zrušenej poisťovne...“

Správca konkurznej podstaty DZP (ďalej len „SKP“) zaradil súbor pohľadávok DZP na zaplatenie dlžných poistných, prirážkach k poistnému, poplatkov z omeškania a poplatkov za nesplnenie oznamovacej povinnosti (ktorých súčasťou bola i pohľadávka vyplývajúca z Platobného výmeru voči Povinnému) do konkurznej podstaty úpadcu – DZP...

V rámci speňažovania konkurznej podstaty DZP boli predmetné pohľadávky DZP postúpené na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 07. 07. 2005 na Sťažovateľa. Postúpeniu pohľadávok DZP na Sťažovateľa predchádzalo vydanie Opatrenie konkurzného Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. 06. 2005. sp. zn.: 7K 70/01 (právoplatné a vykonateľné dňa 29. 06. 2005), ktorým konkurzný súd odsúhlasil uvedený odpredaj pohľadávok (ďalej len „Opatrenie“).

Na základe právoplatného Uznesenia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 7K 70/01-1404 zo dňa 14. 12. 2006 (ďalej len „Uznesenie o zrušení konkurzu“) registrový súd dňa 08. 08. 2007 ex offi vymazal DZP z obchodného registra v celom rozsahu, v dôsledku čoho došlo k jej zániku...

Uznesenie o zrušení konkurzu bolo napadnuté odvolaním Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s... (ďalej len „VšZP“), avšak odvolací Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím Uznesením sp. zn. 6 Obo 20/07 zo dňa 22. 02. 2007 napadnuté Uznesenie o zrušení konkurzu potvrdil ako vecne správne, v dôsledku čoho toto nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 05. 04. 2007...»

Sťažovateľka poukazuje na obsah odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 7 K 70/01-1404 zo 14. decembra 2006 o zrušení konkurzu na majetok úpadcu – D. – uviedla, že «... bola teda pôvodná pohľadávka DZP vyplývajúca z Platobného výmeru ako exekučného titulu postúpená na Sťažovateľa v súlade s platným právnym poriadkom. Táto pohľadávka nemohla teda prejsť na VŠZP... samotným zrušením DZP ešte nedošlo k automatickému prechodu pohľadávok a záväzkov na všeobecnú poisťovňu, resp. na inú poisťovňu, ktorá prevzala poistencov...

Zároveň si nedovolíme neuviesť Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Odo 394/2002 zo dňa 29.07.2004, ktorý vychádzal v predmetnej problematike z identického znenia ZoKV, a zmysle ktorého osoba, na ktorú správca konkurznej podstaty v rámci speňažovania previedol majetok zapísaný do konkurznej podstaty, sa totiž stáva vlastníkom takéhoto majetku bez ohľadu na to, či neskôr vyšlo najavo, že zapísaný a následne i speňažený majetok (alebo jeho zodpovedajúca časť) v dobe speňaženia vlastnícky prináležal osobám iným...

Podľa názoru súdu vysloveného v Rozhodnutí KS TN nemal však správca konkurznej podstaty údajne právomoc vydávať vo veciach zdravotného poistenia platobné výmery ako individuálne správne akty. Existencia DZP po jej zrušení mala smerovať k jej likvidácii, z čoho podľa názoru KS TN má údajne logicky vyplývať, že zrušená poisťovňa a ani správca konkurznej podstaty nemali žiadne oprávnenie vyrubovať zdravotné poistné v správnom konaní. O dôvodoch absencie takéhoto oprávnenia v daných skutkových a právnych súvislostiach... sa však Sťažovateľ z odôvodnenia Rozhodnutia KS TN nedozvedel...

Za logické (na rozdiel od vyjadrenia súdov v odôvodneniach rozhodnutí) je potrebné podľa nášho názoru považovať také konanie správcu konkurznej podstaty DZP (povinného konať zo zákona s odbornou starostlivosťou), ktoré smeruje aj k vymáhaniu pohľadávok, a to spôsobom, ktorý si konkrétny typ pohľadávky vyžaduje. V danom prípade práve najskôr jej predpísaním formou platobného výmeru. Ak by sme sa riadili logikou súdov, tak potom DZP a jej správca konkurznej podstaty by boli oprávnení jedine inkasovať dobrovoľne zaplatené poistné, avšak chýbali by im akékoľvek právne nástroje na reálne vymáhanie dobrovoľne nezaplateného poistného a poplatku z omeškania, čo považujeme za absurdné a v rozpore s úmyslom zákonodarcu. V tejto súvislosti sa zároveň vynára otázka, kto teda podľa predmetnej logiky bol oprávnený vydať Platobný výmer, ak to nebola v čase konkurzu

ani DZP a ani správca konkurznej podstaty, pričom na VŠZP toto oprávnenie preukázateľne neprešlo. Odpoveď na túto otázku Sťažovateľ v odôvodnení rozhodnutia nenašiel.

V súvislosti so zjavne „dodatočnom“ zistení údajnej absencie oprávnenia DZP vydať Platobný výmer a jeho následného označenia za nulitný právny akt, by sme si dovolili zároveň poukázať na nasledujúce skutočnosti.

Samotný slovenský právny poriadok neobsahuje explicitnú legislatívnu definíciu nulity právnych aktov. Podľa právnej teórie a praxe nastáva nulita vtedy, ak vady dosahujú takú závažnú mieru, že už nemožno hovoriť o právnom akte.

Zo samotného právneho výkladu nulity právneho aktu vyplýva skutočnosť, že musí ísť o bezpochyby jednoznačné, zjavné a hrubé porušenie zákona alebo procesných princípov.

Právna úprava vychádza z toho, že v prípade vyhlásenia nulity právneho aktu musí ísť o závažný a jednoznačný rozpor s právnym poriadkom.

K výkladu nulity nie je pritom možné pristupovať rozširujúcim spôsobom. Uvedené chápanie podporuje aj európska judikatúra, v zmysle ktorej treba dôvody nulity vykladať reštriktívne a teda obmedziť dôvody nulity právnych aktov v rámci rozhodovacej praxe súdov.

Sťažovateľ ma za to, že Platobný výmer ako exekučný titul je platný akt vydaný v súlade so zákonom. Sťažovateľ na základe identických platobných výmerov ako je Platobný výmer (líšiacich sa osobou povinného a výškou záväzku) inicioval značné množstvo exekučných konaní, v ktorých samotné sudy neposúdili právoplatné a vykonateľné platobné výmery ako nulitné akty, a to aj napriek skutočnosti, že sa touto otázkou v rámci podaných námietok, resp. iných podaní zaoberali. Je možné čiastočne akceptovať skutočnosť, že rôzne sudy zaujmú v identických (resp. obdobných) právnych veciach rôzne právne názory a výklady, avšak touto rôznorodosťou nemôže byť postihnutý inštitút nulity aktu, keďže v takom prípade by jeho existencia nemala žiadne reálne opodstatnenie a právny význam, a tento inštitút by bol nebezpečným právnym nástrojom na zvrátenie akéhokoľvek právneho stavu v akomkoľvek štádiu, v dôsledku čoho by dochádzalo k nepripustnej eliminácii významu právnej istoty. Nehovoriac už o tom, že je nepochybne právne neakceptovateľné, ak k predmetnej rôznorodosťi dochádza až v rámci samotného exekučného konania, a to dokonca toho istého, ako je i v tomto prípade (in concreto prvostupňového a druhostupňového exekučného konania).

Na jednej strane sa síce stotožňujeme s pravidelne sa opakujúcim právnym názorom ústavného súdu implikovaným v mnohých jeho rozhodnutiach, že ústavný súd v zásade nie je oprávnený zjednocovať judikatúru všeobecných súdov... no na druhej strane je podľa nášho názoru ústavnoprávne neakceptovateľné, ak táto variabilita rezonuje pri inštitúte nulity aktu.

Napádanými rozhodnutiami podľa nášho názoru inter alia došlo k porušeniu princípu právnej istoty a ochrany dôvery Sťažovateľa, ako nadobúdateľa práv vyplývajúcich z Platobného výmeru, v právo, ktorý predstavuje základný atribút právneho štátu. Vyplýva to najmä zo skutočnosti, že výsledkom postupu exekučného súdu je zároveň i dualita právneho stavu, keďže nadobudnutiu práv vyplývajúcich z Platobného výmeru predchádzalo rozhodnutie konkurzného súdu – Opatrenia, ktorým konkurzný Krajský súd v Bratislave ako jediný vecne príslušný súd odsúhlasil odpredaj pohľadávok a de facto i nadobudnutie práv vyplývajúcich z Platobného výmeru, ako exekučného titulu.

Súdy pri rozhodovaní v danej veci prehliadli existenciu základného práva Sťažovateľa na legitímne očakávanie nadobudnutia majetku. Sťažovateľ má za to, že Rozhodnutím KS TN bolo zasiahnuté aj do práva Sťažovateľa vlastníť majetok tým spôsobom, že napriek existencii právoplatného a vykonateľného rozhodnutia konkurzného súdu o odsúhlasení odpredaja pohľadávky vo forme Platobného výmeru Sťažovateľovi, bol následne Sťažovateľ napadnutým rozhodnutím súdu de facto tohto majetku zbavený...

Dovolíme si tiež upriamiť pozornosť na ústavnému súdu určite známy Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 182/2010-44 zo dňa 20. 10. 2010, ktorým bolo rozhodnuté o Ústavnej sťažnosti Sťažovateľa zo dňa 19. 08. 2009, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky skonštatoval, že základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 10/2009, 2 Obo 11/2009-514 zo dňa 27. 05. 2009 porušené bolo, v dôsledku čoho toto rozhodnutie zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Z uvedeného nálezu vyplýva, že v tomto kontexte je významné najmä to, že zmluva o postúpení pohľadávok v tomto prípade bola predbežne posúdená príslušným konkurzným súdom a výsledkom tohto posúdenia bolo rozhodnutie súdu o súhlase na takýto právny úkon, ku ktorému aj došlo uzavretím zmluvy o postúpení pohľadávok. Ústavný súd ďalej

skonštatoval, že v ďalšom konaní pred všeobecným súdom je najmä nevyhnutné, aby najvyšší súd... vysvetlil aj vzťah medzi súdnou ochranou, ktorá bola sťažovateľke poskytnutá konkurzným súdom udelením súhlasu na uzavretie zmluvy o postúpení pohľadávky podľa § 66b č. 328/1991 Zb. a súdnou ochranou požadovanou v prítomnom spore.

Zároveň je potrebné podotknúť, že exekučný súd sa navyše vôbec nezaoberal prípadne spôsobenými negatívnymi následkami vyhlásenia nulity Platobného výmeru, a to napríklad v súvislosti s plynutím lehôt na opätovné vymáhanie predmetnej pohľadávky...».

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/109/2010 zo dňa 13. 09. 2010 ako aj uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17CoE/18/2010 zo dňa 26. 01. 2010 došlo k porušeniu vlastníckeho práva Sťažovateľa v zmysle ustanovenia článku 20 ods. 1 Ústavy SR, článku 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 1 ods. 1 Prvého dodatkového protokolu k Európskemu dohovoru o ľudských právach, a zároveň k porušeniu práva Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu v zmysle ustanovenia článku 46 ods. 1 Ústavy SR, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/109/2010 zo dňa 13. 09. 2010 ako aj Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17CoE/18/2010 zo dňa 26. 01. 2010 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia Sťažovateľa. Krajský súd v Trenčíne je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Porušenie označených základných a iných práv vidí sťažovateľka v namietanej nesprávnosti právnych záverov v uznesení krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 Er 2206/2008-70 zo 4. decembra 2009 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) o neprípustnosti exekúcie a jej zastavení, a v jeho nedostatočnom odôvodnení.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery

všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

II.A K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky uznesením krajského súdu

Ústavný súd považoval v tomto prípade lehotu na podanie sťažnosti za zachovanú v súlade so svojou judikatúrou, v ktorej zaujal názor, že v prípade podania opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti ústavnému súdu je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, resp. porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

Sťažovateľka vidí porušenie ňou označených základných a iných práv uznesením krajského súdu v tom, že krajský súd dospel k nesprávnemu právnemu záveru o nulitnosti platobného výmeru, ktorý bol v exekučnom konaní označený za exekučný titul, a to z dôvodu neexistencie oprávnenia správcu konkurznej podstaty na vydanie tohto platobného výmeru.

Ústavný súd poznamenáva, že o predchádzajúcich sťažnostiach sťažovateľky analogického skutkového a právneho obsahu ako posudzovaná sťažnosť už rozhodoval svojimi skoršími uzneseniami (napr. I. ÚS 80/2010, I. ÚS 179/2010, I. ÚS 183/2010).

Ústavný súd preto pri posudzovaní tejto sťažnosti vychádzal z odôvodnenia svojich skorších uznesení, na ktoré zároveň v ich podrobnostiach odkazuje.

Zhodne so svojimi predchádzajúcimi uzneseniami o odmietnutí analogických sťažností sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy v rámci exekučného konania boli oprávnené aj mimo rámec správneho súdnictva skúmať správne rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul, a to práve len z hľadiska, či nejde o správne rozhodnutie ničotné (nulitný správny akt, resp. paakt), ktoré nevyvoláva žiadne právne účinky. Takýto predmet skúmania podľa názoru ústavného súdu nebol žiadnym spôsobom limitovaný uplynutím lehôt na preskúmanie správneho rozhodnutia v rámci správneho súdnictva.

Ústavný súd taktiež konštatuje, že nie je možné ustáliť prvky arbitrárnosti v záveroch krajského súdu, že správne rozhodnutie označené v exekučnom konaní ako exekučný titul je ničotným správnym aktom z dôvodu, že správca konkurznej podstaty nebol oprávnený vydávať individuálne správne akty (správne rozhodnutia) ako orgán verejnej správy, a teda nemohol vydať ani platný exekučný titul, na základe ktorého sťažovateľka navrhla viesť exekučné konanie.

Záveru krajského súdu nie je spôsobilá spochybniť ani argumentácia sťažovateľky, že krajský súd sa nevysporiadal pri posudzovaní nulitnosti exekučného titulu s okolnosťou zahrnutia pohľadávky vyplývajúcej z exekučného titulu do konkurznej podstaty poisťovne po vyhlásení konkurzu na jej majetok, schválením speňaženia konkurznej podstaty vrátane tejto pohľadávky rozhodnutím konkurzného súdu a následným nadobudnutím tejto pohľadávky sťažovateľkou zmluvou o postúpení pohľadávky a s dôsledkami týchto okolností na platnosť exekučného titulu. Podľa sťažovateľky sa krajský súd nezaoberal ani *„prípadne spôsobenými negatívnymi následkami vyhlásenia nulity Platobného výmeru, a to napríklad v súvislosti s plynutím lehôt na opätovné vymáhanie predmetnej pohľadávky“*.

Všeobecný súd môže rozhodnúť o zastavení exekúcie kedykoľvek v priebehu konania, len čo pre to zistí dôvody, a v súlade s tým postupoval aj krajský súd, ako aj

okresný súd, keď na základe záveru o nulitnosti označeného exekučného titulu exekúciu vyhlásili za neprípustnú a zastavili ju.

Ústavný súd preto po preskúmaní uznesenia krajského súdu konštatuje, že v ňom nemožno ustáliť prvky arbitrárnosti, ktoré by nasvedčovali nesprávnosti právnych záverov krajského súdu alebo ktoré by spočívali v ich nedostatočnom odôvodnení.

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľky, že v obdobných veciach iných účastníkov konania rozhodol ten-ktorý všeobecný súd spôsobom, s ktorým sa sťažovateľka stotožnila, a že naopak, v jej veci rozhodli sudy odlišne, ústavný súd konštatuje, že nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať rozhodovaciu prax všeobecných súdov, lebo zjednocovanie rozhodovacej praxe je vecou odvolacích súdov, resp. najvyššieho súdu (I. ÚS 199/07, I. ÚS 235/07).

Z týchto dôvodov ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktoré by nasvedčovali možnosti porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu.

Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy (ako aj čl. 11 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Inak povedané, o prípadnom porušení označeného základného a iného práva hmotnoprávneho charakteru (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu) by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Ústavný súd dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu, ako aj dôvody uvádzané sťažovateľkou v sťažnosti neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení ústavnoprocených princípov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a teda ani základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

II.B K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu

Ústavný súd preskúmal aj uznesenie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky ako procesne neprípustné podľa § 239 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ako aj podľa § 237 OSP.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že najvyšší súd *„sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal so skutkovými tvrdeniami a právnym posúdením“*, ktoré v dovolacom konaní predložila.

Z odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd skúmal, či sú v danej veci splnené zákonom ustanovené podmienky na podanie dovolania z hľadiska kritérií ustanovených v § 239 ods. 1 až 3 OSP. Následne sa zaoberal aj skúmaním eventuálnej existencie väd, ktoré majú za následok tzv. zmätočnosť konania, vymenovaných v § 237 písm. a) až písm. g) OSP s dôrazom na existenciu vady podľa § 237 písm. f) OSP, ktorá bola sťažovateľkou v dovolacom konaní ako jediná uplatnená.

Najvyšší súd v danej veci považoval za určujúcu otázku, či exekučný titul, ktorým bol v tomto prípade platobný výmer vydaný správcom konkurznej podstaty úpadcu (pôvodného oprávneného – P.), je exekučným titulom v zmysle § 41 zákona č. 233/1995 Z.

z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov, a k uvedenému zaujal toto stanovisko:

«Predpokladom exekúcie je existencia rozhodnutia (okrem ak sa exekúcia vykonáva na základe vykonateľnej notárskej zápisnice). O aké rozhodnutie sa musí jednáť podrobnejšie upravujú ustanovenia § 41 Exekučného poriadku. Vo všeobecnosti exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok (§ 41 ods. 1 Exekučného poriadku). Ustanovenie § 41 ods. 2 Exekučného poriadku taxatívne vymenúva, na podklade akých rozhodnutí je možné vykonať exekúciu. Okrem iných, exekúciu je možné vykonať na základe vykonateľných rozhodnutí orgánov verejnej správy a územnej samosprávy vrátane blokov na pokutu nezaplatenú na mieste (§ 41 ods. 2 písm. f/ Exekučného poriadku). Za účinnosti zákona č. 273/1994 Z. z. pôsobnosť orgánu verejnej správy vykonávali aj zdravotné poisťovne. Preto boli v zmysle ustanovení § 19 ods. 2 a 3 uvedeného zákona oprávnené vydávať rozhodnutia (platobné výmery) o predpise poistného. Na uvedené konanie sa v zmysle ustanovení § 58 zákona č. 273/1994 Z. z. vzťahovali predpisy o správnom konaní, pričom právoplatné rozhodnutie bolo preskúmateľné súdom (§ 58 ods. 5). Platobný výmer, ktorý mal byť v posudzovanej veci exekučným titulom, nebol vydaný zdravotnou poisťovňou ale správcom konkurznej podstaty úpadcu, ktorý bol poverený spravovať majetok zdravotnej poisťovne. Preto je rozhodujúce vyriešiť otázku, či platobný výmer vydaný správcom konkurznej podstaty je exekučným titulom, pričom túto otázku je potrebné posudzovať v závislosti od postavenia správcu konkurznej podstaty a rovnako od toho, či oprávnenie predpisovať poistné vyhlásením konkurzu trvá (resp. nezaniklo).

Pod majetkom úpadcu vo všeobecnosti treba rozumieť aj pohľadávky úpadcu, ktoré existovali v čase vyhlásenia konkurzu na jeho majetok. Z toho vyplýva, že správca konkurznej podstaty má pri správe majetku úpadcu oprávnenie nakladať s majetkom podstaty a prechádza na neho aj výkon práv a povinností, ktoré súvisia s nakladaním s majetkom podstaty (§ 14 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní). Z ustanovení uvedeného zákona však nevyplýva oprávnenie vydávať akty aplikácie práva - individuálne akty orgánu verejnej moci (správy). Pod správou majetku úpadcu vo vyššie uvedenom zmysle preto nemožno rozumieť výkon práv príslúchajúci orgánu verejnej moci (zdravotnej poisťovne) vrátane schopnosti vydávať individuálne akty aplikácie práva.

Správca konkurznej podstaty bez ďalšieho nenadobúda postavenie orgánu verejnej správy s rozhodovacou právomocou (s právomocou vydávať akty aplikácie práva), má iba právo (a povinnosť) vykonať všetky nevyhnutné a potrebné právne úkony (napr. podať žalobu, opravné prostriedky a iné) v záujme uspokojenia pohľadávok úpadcu. Postavenie orgánu verejnej správy by mohlo byť správcovi konkurznej podstaty dané len právnou úpravou, ktorá by expressis verbis takúto právomoc (oprávnenie) správcovi konkurznej podstaty priznávala. Pokiaľ takúto právnú úpravu právny poriadok neobsahuje, správca majetku konkurznej podstaty nie je oprávnený vydávať individuálne právne akty, ktoré sú exekučným titulom v zmysle ustanovení § 41 Exekučného poriadku (viď Najvyšší súd Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 20/2008).

V tomto smere je potrebné uviesť to, že predmetné pohľadávky (na nezaplatenom poistnom) zrušenej poisťovne nepatrili do konkurznej podstaty, nakoľko v zmysle ustanovenia § 34 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z. z. prešli na Všeobecnú zdravotnú poisťovňu, prípadne na inú zdravotnú poisťovňu. Správca ani úpadca preto nemal vecný dôvod tieto pohľadávky (patriace inému subjektu ako úpadcovi) vymáhať a predpisovať. Právo predpísať poistné zo zrušenej poisťovne na správcu konkurznej podstaty by tak musel pripustiť zákon, t. j. vymáhať dlžné poistné v postavení orgánu verejnej moci uskutočňujúceho výkon rozhodnutia voči tretím osobám; to ale z právnej úpravy nevyplýva. Ako už bolo uvedené, predpokladom pre vydanie poverenia na vykonanie exekúcie a následné vydanie upovedomenia o začatí exekúcie je existencia vykonateľného rozhodnutia, pričom sa musí jednať o rozhodnutie vykonateľné po materiálnej aj formálnej stránke. Iba vykonateľné rozhodnutie totiž umožňuje v exekučnom konaní vynútiť plnenie. Súd sa pri skúmaní toho, či rozhodnutie je vykonateľné zaoberá predovšetkým tým, či sa jedná o rozhodnutie, ktoré možno vykonať podľa Exekučného poriadku, a či rozhodnutie je vykonateľné po formálnej ako aj po materiálnej stránke. Ide pritom o predpoklady, ku ktorým súd prihliada z úradnej povinnosti. Súčasťou týchto predpokladov je, že exekučný titul bol vydaný orgánom vybaveným právomocou na vydanie takéhoto rozhodnutia. Ak takáto právomoc chýba, ide o právny akt nulitný, pri ktorom sa pre účely exekučného konania neuplatňuje princíp jeho správnosti ale naopak, má to za následok, že takéto rozhodnutie nie je možné vykonať. Nie je totiž aktom verejnej moci (aktom aplikácie práva). Nulitný akt nikoho nezaväzuje a hľadá sa na neho akoby neexistoval.

Vzhľadom na vyššie uvedené, treba aj na vydanie platobného výmeru správcom konkurznej podstaty v danej veci hľadiť ako na nulitný akt. Toho dôsledkom je, že v preskúmvanej veci absentuje exekučný titul pre vykonanie exekúcie. Pokiaľ ide o právne dôsledky nulitného aktu dovolací súd dáva do pozornosti zaužívanú rozhodovaciu prax vychádzajúcu z rozhodnutí uverejnených v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 56/1995, č. 70/1998, č. 72/1998, pričom do osobitnej pozornosti dáva rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené pod č. 58/1997, ktoré expressis verbis vyslovilo záver, že výkon rozhodnutia je neprípustný, ak je „exekučný titul“ nulitným právnym aktom. Z uvedených dôvodov dovolací súd nezistil, aby konanie pred súdmi nižších stupňov trpelo namietanou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.»

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa v ňom argumentáciou sťažovateľky riadne zaoberal a svoje rozhodnutie dôsledne odôvodnil. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľky sa v podstate stotožnil so závermi krajského súdu uvedenými v jeho uznesení, ktoré, ako už bolo uvedené, podľa ústavného súdu nemožno považovať za svojvoľné alebo arbitrárne.

Ústavný súd tiež konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľky odmietnuť ako neprípustné.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti

každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až písm. g) tohoto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

Ústavný súd po preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu s ohľadom na dôvody uvedené v sťažnosti, nezistil porušenia, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy, ani nezistil, žeby sa toto rozhodnutie javilo neodôvodnené alebo svojvoľné, a preto nemohlo dôjsť ani k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

S ohľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd sťažnosť sťažovateľky pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2011